

Handboek Omgevingswet

Buitengewoon opsporingsambtenaar
domein I

Werken met nieuw gereedschap

Uitgave: Brink Boa Services
www.brinkboaservices.nl
email: info@brinkboaservices.nl

Auteursrecht © 2021 Brink Boa Services

Auteur: J.H. van Hoevelaken

De samensteller(s) van deze uitgave is (zijn) zich zeer bewust van het belang van een foutloze uitgave. Aan de zorgvuldigheid is alle zorg besteed. Niettemin aanvaarden zij geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onjuistheden die in deze uitgave voorkomen.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Art. 31 Auteurswet:

Hij, die opzettelijk inbreuk maakt op eens anders auteursrecht, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de vierde categorie.

Voorwoord

De overheid heeft bepaald dat op 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking zal treden.

Voor de buitengewoon opsporingsambtenaar die belast is met handhaving van de regels op de fysieke leefomgeving zal deze stap een grote verandering inluiden.

De basisregels uit 26 wetten bevatten 4700 artikelen. Die komen in één Omgevingswet, bestaande uit 349 artikelen.

Dit alleen al houdt in dat de nieuwe regels een totaal andere inhoud en -strekking hebben. Immers, alles wat nu aan regels gebonden en/of verboden is, is dan niet ineens toegestaan.

De weg kwijt:

Als iemand in Rotterdam de weg kwijt is dan kun je hem uitleggen hoe hij het voetbalstadion, een haven, het gemeentehuis, de Grote kerk en de dierentuin kan vinden.

De kans is groot dat hij na de uitleg nog steeds al die verschillende plaatsen niet kan vinden.

Als die persoon echter goed de weg heeft leren kennen dan vindt hij moeiteloos elke plaats.

De doelstelling van deze cursus is dan ook:

<i>De boa leert de juiste weg te vinden in de regels van de Omgevingswet</i>
--

Inhoud

1. Algemeen	6
2. Invoering Omgevingswet	7
2.1 Redenen invoering	7
2.2 Vier sporen	7
2.3 Nieuwe wet	8
3. Belangrijke begrippen	9
3.1 Belangrijke begrippen	9
3.2 Fysieke leefomgeving	10
3.3 Kerninstrumenten	11
4. Wetten en regelingen die verdwijnen	13
4.1 Afgeschafte regels	13
5. De wet	15
5.1 Hoofdstukken wet	15
5.2 Zorgplicht	16
5.3 Maatwerkvoorschriften en maatwerkregels	17
5.4 Doelvoorschriften en middelvoorschriften	18
5.5 Normadressaat	19
5.6 Meld- en informatieplichten	20
5.7 Strafbare feiten	21
5.8 Overtredingen decentrale regels	21
6. Besluit activiteiten leefomgeving	24
6.1 Hoofdstukken Bal	24
6.2 Gecomplexeerde strafbaarstelling	27
6.3 Begrip Milieu	28
6.4 Milieubelastende activiteit	28
6.5 Stappenplan bij milieubelastende activiteit	29
7. Omgevingsbesluit	30
7.1 Hoofdstukken Omgevingsbesluit	30
7.2 Belang van art. 1.3 Omgevingsbesluit	31
7.3 Enkele andere bepalingen	31
8. Besluit bouwwerken leefomgeving	32
8.1 Hoofdstukken	32
9. Besluit kwaliteit leefomgeving	33
9.1 Hoofdstukken Bkl	33
9.2 Omgevingswaarden	34
9.3 Instructieregels	34
9.4 Beoordelingsregels	34
9.5 Monitoring	34
9.6 Omgevingsplannen	34
9.7 Verplichte regels Omgevingsplan	35

10. Omgevingsregeling	36
10.1 Hoofdstukken	36
11. Algemene en specifieke zorgplichten	38
11.1 Algemene zorgplicht	38
11.2 Specifieke zorgplicht	40
12. Samenwerking en informatie-uitwisseling	41
12.1 Samenwerking	41
12.2 Informatie-uitwisseling	41
12.3 Digitaal Stelsel Omgevingswet	41
13. Decentrale regels	42
13.1 Gemeentelijk omgevingsplan	43
13.2 Bruidsschat	44
13.3 Omgevingsverordening	46
13.4 Waterschapsverordening	48
14. Nieuwe juridische termen	49
14.1 Nieuwe termen	49
14.2 Wettelijk kader	50
14.3 Nieuwe artikelen	50
15. Bestuurlijke boete	51
15.1 Bestuursrechtelijke handhaving	51
15.2 Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht	52
16. Economische delicten	53
16.1 Vindplaats economische delicten	53
16.2 Rechtspersoon als verdachte	54
17. Strafbare feiten	58
17.1 Vindplaats strafbare feiten	58
17.2 Casus Afvalverbranding	59
17.3 Afval op straat	61
17.4 Vereiste kennis boa	63

Hoofdstuk 1

Algemeen

Dit handboek Omgevingswet is bedoeld voor de boa domein I. Daarbij gaat het voornamelijk over de strafrechtelijke handhaving. Maar ook voor domein II is het zeker bruikbaar.

De voorbereiding en introductie van de nieuwe Omgevingswet levert voor de bevoegde gezagen een enorme hoeveelheid werk op. Dit wordt verder niet in deze cursus behandeld, tenzij het zaken verduidelijkt.

In de uitleg van de regels spelen veel artikelen een rol. Dit is een dusdanig aantal artikelen dat de teksten daarvan niet in het lesboek zijn opgenomen. Dit betekent dat de cursist de actuele tekst van de wet en de vier AMvB's bij de hand moet hebben. Het lezen van de soms uitgebreide artikelen is vaak nodig. Door het artikel te lezen wordt de relatie met meerdere andere artikelen duidelijk. Bovendien ziet de lezer dan de uitzonderingen. In de artikelen zijn eveneens veel uitzonderingen genoemd. Ook noemen artikelen uit het Besluit activiteiten leefomgeving vaak dat een ander hoofdstuk of een deel daarvan ook van toepassing is. Zie bijv. art. 3.2 lid 2 Bal.

De Omgevingswet heeft ook als uitgangspunt dat de bevoegde gezagen een (wat) andere werkwijze gebruiken. De bedoeling is om meegaand met de aanvrager te gaan. Het adagium 'Nee, tenzij' wordt meer 'Ja, mits'.

Dit nieuwe adagium geldt in veel mindere mate voor overtredingen die de boa kan waarnemen. Bij een volle vuilniszak die iemand in de gracht gooit geldt 'Ja mits' niet. Het betreft eenvoudigweg een misdrijf waar geen toestemming achteraf voor mogelijk is.

Verandering:

Er verandert veel. Een eenvoudig lijstje 'was – wordt' gaat niet helpen.

Boa's kunnen alleen met de nieuwe regels werken als zij onderkennen:

- dat veel regels een andere tekst hebben;
- dat de regels op andere plaatsen staan;
- de samenhang tussen regels een grote rol speelt;
- tijd en inzet noodzakelijk is om de wet te doorgronden.

Hoofdstuk 2

Invoering Omgevingswet

Doelstelling:

De cursist kan benoemen wat de redenen zijn voor een nieuwe wet.

2.1 Redenen invoering

De Woningwet kwam in 1901 tot stand. In de eeuw daarna volgde een reeks van wetten op het terrein van milieu, (chemisch) afval, geluid, bodem, water, straling, monumenten, bouw etc. Ondanks verbeteringen en samenvoegingen van clusters wetgeving bleef het voor overheden, burgers en bedrijven een wirwar van regels. Bovendien spraken diverse wetten elkaar ook nog tegen. Soms was het mogelijk om op basis van een bestemmingsplan een bedrijfsgebouw te bouwen, maar stonden de milieuregels het in bedrijf stellen van de onderneming in de weg.

De Wet milieubeheer was een verbetering. Maar nog steeds regelden tientallen wetten allerlei zaken over milieu en omgeving. Zowel overheid als bedrijfsleven keken uit naar een eenvoudiger stelsel.

De Omgevingswet heeft als doel om voor de gehele fysieke leefomgeving alle regels te stellen. Daarbij behoort ook samenhang in alle regels. De ene regel behoort niet in strijd te zijn met een andere regel.

De wet stelt regels voor de gehele fysieke leefomgeving. Daarbij doet het er niet toe om welk thema het gaat in een bepaald gebied of een specifieke plaats.

Bij de toepassing van deze wet dient het bevoegd gezag een totale belangenafweging te maken. De fysieke ruimte in ons land is beperkt. Afhankelijk van de locatie en de wens van iemand is een voornemen in meer of mindere mate mogelijk.

De overheid noemt het 'Eenvoudiger en beter'. Daarbij hanteert het bevoegd gezag meer de houding van 'ja, mits' houding, in plaats van 'nee, tenzij'. Dit is met name van toepassing als iemand een activiteit wil uitvoeren. Bij de handhaving van delicten geldt dit in veel mindere mate of helemaal niet.

Het geheel levert voor de overheid en anderen een is enorme operatie op. Hierbij worden 26 wetten, 60 AMvB's en 75 ministeriele regelingen samengevoegd tot één wet, vier AMvB's en één ministeriële regeling.

De verbeterdoelen die de overheid zich stelt zijn:

- Meer inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak;
- Samenhangende benadering in beleid, besluitvorming en regelgeving;
- Vergroting van de bestuurlijke afwegingsruimte en een actieve en flexibele aanpak bij het bereiken van de doelen in de fysieke leefomgeving;
- Bekorten van de tijd die nodig is bij de besluitvorming na vergunningaanvraag projecten.

Het voornemen van de overheid is dat de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking treedt.

2.2 Vier sporen

- 1 Verschuiving van vergunning naar algemene regels
- 2 Meer algemene- en specifieke voorschriften
- 3 Doelvoorschriften belangrijker, ten koste van middelvoorschriften
- 4 Benadering integraal i.p.v. sectoraal

2.3 Nieuwe wet

De Omgevingswet noemt in haar 184 pag. A-4 de hoofdlijnen.

Verder kent de wet vier AMvB's en een ministeriële regeling.

- Besluit activiteiten leefomgeving
- Besluit bouwwerken leefomgeving
- Besluit kwaliteit leefomgeving
- Omgevingsbesluit
- Omgevingsregeling

Om de inwerkingtreding in goede banen te leiden zien we ook de volgende wet, besluit en regeling.

- Invoeringswet
- Invoeringsbesluit
- Invoeringsregeling

Decentrale regels:

Bij de invoering van de wet vervallen de oude Provinciale verordening, de Keur en delen uit de APV. De gemeente kan de Afvalstoffenverordening helemaal opnemen in het omgevingsplan, maar zij kan de Afvalstoffenverordening ook in stand laten.

Daarvoor komt in de plaats:

- De Omgevingsverordening (Provincie)
- Het Omgevingsplan (Gemeente)
- De Waterschapsverordening (Waterschap)

De Omgevingswet gaat uit van het subsidiariteitsbeginsel. (Decentraal, tenzij).

Het houdt in dat taken en bevoegdheden aan de gemeenten en de waterschappen zijn toebedeeld, tenzij dat niet mogelijk of redelijk is. Daarvoor heeft de Omgevingswet in bepaalde gevallen de taak of bevoegdheid al bij een andere overheid gelegd.

Om de omschakeling van oud naar nieuw gemakkelijker te maken, zijn er twee transponeringstabellen gepubliceerd. Deze zijn te downloaden op www.iplo.nl

Hoofdstuk 3

Belangrijke begrippen

Leerdoel:

De cursist kan:

- twee belangrijke begrippen noemen;
- het centrale begrip in de Omgevingswet noemen;
- aangeven welk belangrijk voormalig begrip uit de Wet milieubeheer verdwijnt;
- globaal aangeven wat de fysieke leefomgeving inhoudt;
- drie nieuwe begrippen noemen.

3.1 Belangrijke begrippen

De Omgevingswet kent een aantal nieuwe begrippen. Die komen soms in de plaats van de oude begrippen, zoals de inrichting. Het begrip 'inrichting' bestaat niet meer.

In een bijlage zijn op zes pagina's begrippen opgenomen. De naam van de bijlage is:

Bijlage bij artikel 1.1 van deze wet.

Onderdeel A. Begrippen

Enkele belangrijke begrippen zijn

- Milieubelastende activiteit (Mba)

activiteit die nadelige gevolgen voor het milieu kan veroorzaken, niet zijnde een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam of een lozingsactiviteit op een zuiveringstechnisch werk of een wateronttrekkingsactiviteit;

- Andere milieubelastende installatie

vaste technische eenheid waarin een milieubelastende activiteit, anders dan een activiteit als bedoeld in bijlage I bij de richtlijn industriële emissies, wordt verricht en ook andere activiteiten die worden verricht op dezelfde locatie die met die activiteit rechtstreeks samenhangen, in technisch verband staan en gevolgen kunnen hebben voor de emissies en verontreiniging

- Lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam

activiteit, niet zijnde een stortingsactiviteit op zee, inhoudende het brengen van stoffen, warmte of water direct op een oppervlaktewaterlichaam, voor zover het gaat om de gevolgen van die stoffen of warmte of dat water voor het watersysteem;

- Oppervlaktewaterlichaam

samenhangend geheel van vrij aan het aardoppervlak voorkomend water, met de daarin aanwezige stoffen, en de bijbehorende bodem en oevers, alsmede flora en fauna;

- Lozingsactiviteit op een zuiveringstechnisch werk
activiteit inhoudende het brengen van stoffen, warmte of water met behulp van een werk, niet zijnde een openbaar vuilwaterriool, in een zuiveringstechnisch werk in exploitatie bij een waterschap of een rechtspersoon die door het bestuur van een waterschap met de zuivering van stedelijk afvalwater is belast, voor zover het gaat om de gevolgen van die stoffen of warmte of dat water voor het zuiveringstechnisch werk of het watersysteem;

- Omgevingsplanactiviteit: activiteit inhoudende:

- a. een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die niet in strijd is met het omgevingsplan,
- b. een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die in strijd is met het omgevingsplan,
- c. een andere activiteit die in strijd is met het omgevingsplan.

3.2 Fysieke leefomgeving

Het begrip 'fysieke leefomgeving' is het centrale begrip in de Omgevingswet.

De Omgevingswet en bijbehorende regelingen gaan helemaal over de fysieke leefomgeving en de handelingen die daarvoor gevolgen kunnen hebben.

Artikel 1.2 Ow geeft aan wat de fysieke leefomgeving minimaal inhoudt.

De fysieke leefomgeving

Een afgebakende definitie van de fysieke leefomgeving is er niet. In feite valt alles er onder wat we buiten zien. Maar er valt meer onder. Art. 1.2 lid 2 Ow bepaalt wat er in ieder geval onder valt.

